

SAARISTOMEREN KANSALLISPUISTO

Kävijätutkimus 2019 Tiivistelmä

Luontopalvelut

 METSÄHALLITUS

 METSÄHALLITUS

Jätä täytetty kyselylomake tähän lukittuun
postilaatikkoon. Kiitos!

Returnera den ifyllda blanketten till den här
låsta postlådan. Tack!

Please leave the filled form to this locked
mailbox. Thank you!

Sisällysluettelo

- Saaristomeren kansallispuiston perustiedot 3-5
- Kävijätutkimuksen aineiston keräys 6-7
- Kävijätutkimukseen osallistuneet 8-12
- Kävijöiden toiminta 13-19
- Kävijöiden rahankäyttö 20-22
- Käyntien hyvinvointivaikutukset 23-24
- Kävijäytyvyisyys ja palaute 25-29
- Toimijoiden toiminnan kestävyys 30-31
- Muutoksia aikaisempaan tutkimukseen verrattuna 32-33
- Saaristomeren kansallispuiston tulevaisuuden haasteet 34

Saaristomeren kansallispuisto

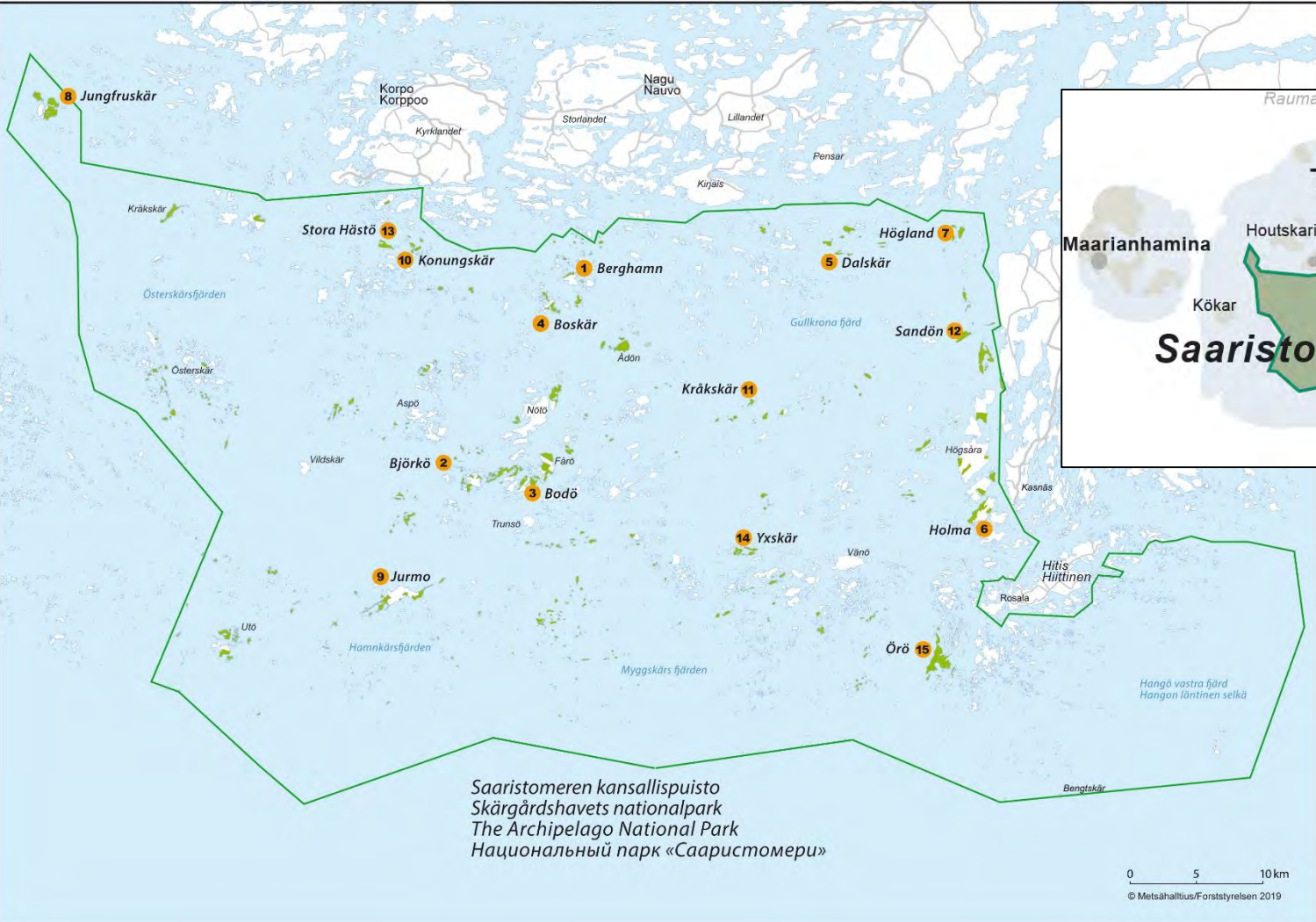
Maailman kauneimmaksi kuvailussa saaristossa maisema vaihtuu jatkuvasti karuista kallioluodoista eläviin saaristokyltiin ja ulkomeren ulapoista suojaisiin kalliopoukamiin. Saaristomerellä on enemmän saaria ja luotoja kuin missään muualla. Lähde lumoavalle seikkailulle saariston sokkeloihin tai hengähtämään avaran meren äärelle vaikkapa omalla veneellä tai ympäri vuoden yhteysaluksella!

[luontoon.fi](https://www.luontoon.fi)

Saaristomeren kansallispuisto

- Perustettu vuonna 1983.
- Sijaitsee Varsinais-Suomessa, Kemiönsaaren ja Paraisten alueilla.
- Pinta-ala 50 000 ha, josta maa-alueita 3 200 ha.
- Sisältää yli 2 000 saarta ja luotoa.
- Retkikatamia palveluineen.
- 13 luontopolkua sekä yksi vedenalainen luontopolku ja vedenlainen veistospolku.
- Vuoden 2019 käyntimäärä oli 72 590 käyntiä.

Saaristomeren kansallispuisto
 Skärgårdshavets nationalpark
 The Archipelago National Park
 Национальный парк «Сааристомери»

0 5 10 km
 © Metsähallitus/Forststyrelsen 2019

Kävijätutkimuksen aineiston keräys

Tutkimuksen aineisto kerättiin paperisella ja sähköisellä kyselylomakkeella kesäkuun ja elokuun välisenä aikana 2019.

Aineisto kerättiin kävijöitä haastattelemalla sekä postilaatikkokyselynä keruupisteissä.

Kyselylomakkeessa oli 24 kysymystä, osa niistä moniosaisia.

Haastatteluja tehtiin ja kyselylomake oli saatavissa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Vastaajien apuna oli Saaristomeren kansallispuiston alueen ja retkisatamien kartta sekä kansallispuiston lähialueen kartta.

Kävijätutkimuksen aineiston keräys

Aineiston keruupisteinä oli 11 retkisatamaa.
Vastausten jakautuminen keruupisteittäin:

Keruupiste	Kerätyt,	Kerätyt,	Tavoite,
	kpl	%	kpl
Berghamn	25	5	30
Bodö	23	4	40
Björkö	78	14	50
Dalskär	48	9	50
Högländ	32	6	20
Jungfruskär	35	6	40
Jurmo	77	14	70
Konungskär	21	4	20
Sandö	42	8	20
Stora Hästö	12	2	10
Örö	157	29	150
Yhteensä	550	100	500

Kävijätutkimukseen osallistuneet

Kyselylomakkeisiin saatiin vastauksia yhteensä 550 kpl, kun keruutavoite oli 500 kpl.

Kävijätutkimukseen vastanneista 51 % oli naisia ja 49 % miehiä.

Vastaajien keski-ikä oli 50 vuotta.

Kävijätutkimukseen sai osallistua 15 vuotta täyttäneet ja sitä vanhemmat kansallispuistossa vierailleet kävijät.

Kävijätutkimukseen osallistuneet

Vastanneista matkailijoista 40 % tuli Varsinais-Suomesta ja kolmannes pääkaupunkiseudulta.

Vastaajista oli ulkomaisia matkailijoita 6 %.

Viisi prosenttia vastaajista oli paikallisia kävijöitä eli Kemiönsaaren ja Paraisten asukkaita.

Kävijätutkimukseen osallistuneet

Saaristomeren kansallispuiston vierailijoista 82 % saapui puistoon 2-5 hengen seurueessa.

Seurueet koostuivat pääosin oman perheen jäsenistä.

Yksin alueella retkeili 4 % vastaajista.

A vibrant meadow filled with a variety of flowers, including purple and white blossoms, set against a backdrop of green trees and a clear blue sky. The scene is bright and sunny, suggesting a healthy natural environment.

50 % vastaajista kertoi Saaristomeren kansallispuiston olevan matkan tärkein kohde.

Kävijätutkimukseen osallistuneet

Kävijätutkimukseen osallistuneet kertoivat Saaristomeren kansallispuistossa käynnin tärkeimmiksi motiiveksi maisemat, luonnon kokemisen ja rentoutumisen.

Seuraavaksi tärkeimpiä motiiveja vastaajien mukaan olivat henkinen hyvinvointi ja yhdessäolo oman seurueen kanssa.

Heikoimpia motiiveja vierailulle olivat opastettu retki, tutustuminen uusiin ihmisiin ja jännityksen kokeminen.

Kävijöiden toiminta

Luonnosta nauttimista ilmoitti harrastaneensa 88 % vastaajista, maiseman katselua 82 %, kävelyä 75 %, luonnon tarkkailua 74 % ja uintia 61 %.

Kävijöiden tärkeimmät aktiviteetit Saaristomeren kansallispuistossa käynnillä olivat luonnosta nauttiminen ja purjehdus.

Lähes 40 % vastaajista kertoi harrastaneensa yli 10 aktiviteettia matkansa aikana.

Kävijöiden toiminta

Vastanneista 92 % liikkui omin voimin
Saaristomeren kansallispuistossa patikoiden ja
keskimäärin 14 kilometriä yhtä käyntiä kohden.

Pyörällä liikkui vastaajista 15 % ja keskimäärin
17 km.

Juosten liikkui kävijöistä 10 % ja keskimäärin 12
km.

Meloen liikkui vastaista 9 % ja keskimäärin 49
km.

Kävijöiden toiminta

Kyselyyn vastanneista 86 % oli käynyt Saaristomeren kansallispuistossa aiemmin.

Naisista 17 % oli alueella ensimmäistä kertaa ja miehistä 11 %.

Viimeisen viiden vuoden aikana kävijät olivat vierailleet kansallispuistossa keskimäärin 14 kertaa.

Kävijöiden toiminta

Suurin osa eli 84 % kävijöistä yöpyi Saaristomeren kansallipuiston alueella.

Yöpyneet matkailijat viipyvät kansallispuistossa keskimäärin 4,3 vuorokautta.

Yleisimmin kansallispuiston kävijät yöpyivät veneessä (73 %), keskimäärin 5 yötä. Seuraavaksi eniten yövyttiin omassa majoitteessa, keskimäärin 3 yötä.

Örön hotellissa yöpyi 5 % vastaajista, keskimäärin yhden yön verran.

Päiväkävijät vierailivat kansallispuistossa keskimäärin kuusi tuntia.

A photograph of a marina with many sailboats docked. In the foreground, a wooden dock is cluttered with outdoor gear, including a large black bag, a red bag, a rolled-up mat, and a blue bag. The water is calm, and the sky is clear.

Kansallispuiston päiväkävijöissä oli
23 % enemmän naisia kuin miehiä.

Kävijöiden toiminta

Saaristomeren kansallispuistossa ja sen lähialueella yöpyi 91 % vastaajista, ja he viipyivät käynnillään keskimäärin 8,4 vuorokautta.

Kansallispuiston lähialueella yöpyjät yöpyivät myös eniten veneessä (70 %) ja keskimäärin neljä yötä.

Kävijöiden toiminta

Kävijät saapuivat Saaristomeren kansallispuistoon useimmiten heinäkuussa ja viikonpäivistä eniten keskiviikkona ja perjantaina.

Kansallispuistoon saavuttiin useimmiten moottoriveneellä (36 %) ja purjeveneellä (34 %) ja seuraavaksi eniten reittiveneellä (16 %).

Kanoottia, kajakkia tai pien-/soutuvenettä oli kansallispuiston alueelle saapumiseen käyttänyt 9 % vastaajista.

Kävijöiden rahankäyttö

Kyselyyn vastanneet kävijät kuluttivat Saaristomerен kansallispuistossa ja sen lähialueella yhtä käyntiä kohden keskimäärin 117 euroa.

Kotimaiset matkailijat käyttivät rahaa käynnillään keskimäärin **123 €** ja ulkomaiset matkailijat keskimäärin **86 €**.

Paikallisten kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö yhtä käyntiä kohden eli 33 euroa.

Kävijöiden rahankäyttö

Saaristomeren kansallispuiston kävijät käyttivät käyntikertaa kohden rahaa keskimäärin:

- Huoltamo-ostoksiin 36 euroa.
- Ruoka- ja vähittäiskauppaostoksiin 28 euroa.
- Kahvila- ja ravintolaostoksiin 24 euroa.
- Majoittumiseen 19 euroa.

Suurin paikallistaloudellinen tulovaikutus oli kävijöiden kahvila- ja ravintolaostoksilla, majoituspalveluiden ostoilla sekä ruoka- ja vähittäiskauppaostoksilla.

Kävijöiden rahankäyttö

Saaristomerен kansallispuiston kävijöiden vuotuisen rahankäytön vaikutukset alueelle v. 2019:

- Kokonaistulovaikutus alueelle oli 7,0 miljoonaa euroa.
- Työllisyysvaikutukset olivat 59 henkilötyövuotta.
- Kansallispuiston ollessa matkan tärkein kohde, tulovaikutus oli 3,4 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset 29 henkilötyövuotta.

Paikallistaloudelliset vaikutukset kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä kohteeseen ja sen lähialueelle syntyviä välittömiä ja välillisiä vaikutuksia.

Vuoden 2019 käyntimäärä Saaristomerен kansallispuistossa oli 72 590 käyntiä.

Käynnin hyvinvointivaikutukset

Vastaajia pyydettiin arvioimaan rahana Saaristomeren kansallispuistossa kokemansa terveys- ja hyvinvointivaikutukset.

Käynnin rahalliseksi arvoksi vastaajat arvioivat keskimäärin 968 euroa.

Vertailukohtana kyselyssä käytettiin muita hyvinvointipalveluita hintoineen, kuntosalikäynnistä 5 € ulkomaan matkaan 3000 €.

Käynnin hyvinvointivaikutukset

Saaristomeren kansallispuiston kävijät arvioivat tutkimuksessa, missä määrin he olivat kokeneet kyseisen käyntinsä kansallispuistossa vaikuttaneen yleiseen terveydentilaansa ja sosiaaliseen, psyykkiseen sekä fyysiseen hyvinvointiinsa.

Asteikolla 1-5 kävijät arvioivat:

- Psyykkisen hyvinvointinsa lisääntyneen 4,60
- Sosiaalisen hyvinvointinsa lisääntyneen 4,39.
- Fyysisen hyvinvointinsa lisääntyneen 4,17.

Kävijätyytyväisyys ja palaute

Parhaiten kävijöiden odotuksia vastasi Saaristomerен kansallispuistossa (asteikko 1-5):

- Luonnonympäristö 4,87.
- Palveluiden ja rakenteiden kokonaismäärä 4,38.
- Reitit ja rakenteet 4,35.

Vähiten kävijöiden odotuksiin vastasivat ohjelmapalvelut 3,36.

Saaristomeren kansallispuiston
valtakunnallisesti vertailukelpoinen
kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,43.

Kävijätyytyväisyys ja palaute

- Suurin osa vastaajista ei kokenut merkittäviä häiriötekijöitä käynnillään Saaristomeren kansallispuistossa.
- Maaston roskaantuneisuus, liiallinen kävijämäärä ja muiden kävijöiden käyttäytyminen häiritsivät vain noin 6 % vastaajista melko paljon tai erittäin paljon.
- Vastaajien erikseen esille nostamia häiriötekijöitä, jotka toistuivat vastauksissa, olivat käymälöiden täyttyminen, käymälöiden puuttuminen, sinilevä, meren rehevöityminen sekä irrallaan liikkuvat koirat.

Kävijättyytyväisyys ja palaute

Vapaamuotoisessa palautteessa saatiin hieman yli sata kehittämisehdotusta, joissa toivottiin eniten käymälähuollon parantamista sekä retkisatamien ja telttailupaikkojen lisäämistä.

Seuraavaksi eniten ehdotettiin luontopolkujen ja maasto-opasteiden lisäämistä sekä rantautumisen helpottamista.

Kävijätyytyväisyys ja palaute

Vastaajat kiittivät eniten luontopolkuja, tulipaikkojen ja retkisatamien ylläpitoa sekä ylipäättään mahdollisuutta retkeillä Saaristomeren kansallispuistossa.

Vastaajien parinkymmenessä valituksessa toistuvina aiheina olivat jätehuolto, retkisatamien hoito ja ylläpito sekä matkailuyritysten toiminta.

Toimijoiden toiminnan kestävyys

Vastaajia pyydettiin arvioimaan Metsähallituksen toiminnan ja toimintapojen kestävyyttä Saaristomerен kansallispuistossa.

- Vastaajista 34 % arvioi Metsähallituksen toiminnan olevan erittäin kestävää.
- Vastaajista 49 % arvioi Metsähallituksen toiminnan olevan kestävää.
- Vastaajista 16 % antoi vastaukseksi ”en osaa sanoa”.

Toimijoiden toiminnan kestävyys

Vastaajia pyydettiin arvioimaan yritysten toiminnan ja toimintapojen kestävyyttä Saaristomeren kansallispuistossa ja sen lähialueella.

- Vastaajista 12 % arvioi yritysten toiminnan olevan erittäin kestävä.
- Vastaajista 49 % arvioi yritysten toiminnan olevan kestävä.
- Vastaajista 36 % antoi vastaukseksi ” en osaa sanoa”.

Muutoksia aikaisempaan tutkimukseen verrattuna

Verrattuna edelliseen Saaristomeren kansallispuiston kävijätutkimukseen (Heinonen 2014) tässä tutkimuksessa:

- Uusina keruupisteinä olivat Öro ja Bodö.
- Örosta kerättiin 29 % tutkimuksen vastauksista.
- Tutkimukseen vastanneita oli 33 % enemmän.
- Naisten osuus päiväkävijöistä nousi 14 %-yksikköä.
- Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi nousi 4,22:sta 4,43:een.

Muutoksia aikaisempaan tutkimukseen verrattuna

Verrattuna edelliseen Saaristomeren kansallispuiston kävijätutkimukseen (Heinonen 2014) tässä tutkimuksessa:

- Kävijöiden rahankäytön kokonaistulovaikutus kasvoi 5,4 miljoonasta 7,0 miljoonaan.
- Kävijöiden rahankäytön kokonaistyöllisyysvaikutus kasvoi 53:sta 59 henkilötyövuoteen.
- Kotimaisten kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö käyntikertaa kohti laski 138 eurosta 123 euroon.

Vaikutusten laskennassa käytettiin vuonna 2019 päivitettyjä uusia kertoimia.

Saaristomeren kansallispuistossa matkailun tulevaisuuden haasteita

- Miten saadaan uusia kävijöitä Saaristomeren kansallispuistoon? Suurin osa Saaristomeren kansallispuiston kävijöistä on käynyt alueella aiemmin.
- Miten tavoitetaan ulkomaiset matkailijat, joita käy kansallispuiston lähialueella Kemiönsaaressa ja Paraisilla? Miten saadaan heidät vierailemaan myös Saaristomeren kansallispuistossa? Saaristomeren kansallispuiston tunnetuksi tekeminen ulkomaisille matkailijoille.
- Ohjelmalvelutarjonnan lisääminen ja monipuolistaminen. Ohjelmalvelutarjonnasta viestimisen tehostaminen.
- Kestävästä ja vastuullisesta toiminnasta viestiminen selkeästi ja kiinnostavasti. Metsähallituksen ja alueen matkailuyrittäjien on tuotava paremmin esille kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaista toimintaansa ja ratkaisujaan Saaristomeren kansallispuistossa ja sen lähialueella.

Hanke on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai EASME ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

METSÄHALLITUS

www.metsa.fi #160kestäväätekoa

Valokuvat: Metsähallitus - Päivi Pälvimäki, Sanna-Mari Kunttu, Alina Tuomisto, Petra Niskanen, Juuso Haapaniemi, Iikka Immonen; Arkipelagia-seura/Martti Komulainen; WWF/Olli Borg; Vastavalo/Jari Hakala; Jevgeni Usov, Mikhail Boyarskov.

@metsahallitus_forststyrelsen

@metsahallitus